

Kokkuvõtte teemal: Mesindusega alustamine: kuidas toimib mesilaspere ja esmane inventar mesindamiseks.

Aeg ja koht: Saare Mesinike Ühingu korraldatud õppe- ja teabepäev Signe Meisalu mesilas, Jõiste külas, Leisi vallas, Saaremaal, 25.05.2013.a.

Lektor: Signe Meisalu, lektorileping PR-9-1.4-63

Mesindusega alustamine (mesilaspere toimimine/vajalik inventar)

Mesilaspere koosneb suvel ligi 80 000 töomesilasest, 500 lesest ja 1 emast.

Ema on kõige pikema elueaga – 3-5 aastat, kõige viljakam esimesed paar aastat.

Leski ületalve ei peeta.

Kevadel on peres 1 ema ja paarkümmend tuhat töomesilast.

Üks mesilaspere annab keskmiselt 25 – 50 kg mett.

Lisaks meele saame:

- Õietolmu
- Vaha
- Taruvaiku
- Suira

Vajalik inventar

- Tarud:
 - Lamavtarud
 - Korpustarud(puit, Styrox)
- Taru alus
- Raamid:
 - Eesti raam
 - Langstroth
 - Farrar
- Kärjetraat
- Kunstkärg
- Suitsik
- Konkspeitel
- Taruhari
- Emalahutusvõre
- Õietolmukoguja
- Sööginõu
- Meevurr
- Kärjekaaneltaja
- Kaaneltusalus
- Sõelad

- Meenõud
- Kaitseriietus(võrkkübaraga kombinesoon, kindad)

Mesila asukoha valimine

- Põhiline korjeala 2 kilomeetri raadiuses.
- Veekogu läheduses
- Mugav ligipääs(auto või käruga) kergendab töid mesilagrupis.
- Ühte mesilagrupperi paigutada kuni 10 peret
- Päikesepaisteline ja tuule eest kaitstud koht

Kevadine puhastuslend

- Päikesepaisteline, tuulevaikne ilm +6°C
- Massiline puhastuslend +8°C - +10°C
- Puhastuslennu raadius umbes 200 m

Kevadine pere kiirläbivaatus

Päikesepaisteline, tuulevaikne ilm, temperatuur varjus +12°C. Ei ole soovitatav kiirläbivaatuse ajal haudmeraame pesast välja tõsta.

- Kiirläbivaatuse kestus(taru avatud) maksimaalselt 3 minutit
- Söödavarude hindamine. Aprilli alguses söödavaru hulk vähemalt

7-8 kg, suira 0,5 kg.

- Kristalliseerunud söödaga kargede eemaldamine
- Haudme olemasolu ja iseloom
- Pesa puhtus
- Mesilastega kaetud kärjetänavate arv, vajadusel pesaruumi vähendamine
- Põhjade vahetamine, võrkpõhjade katmine
- Lennuava vähendamine
- Lennuava suuruseks 0,5 cm raami kohta

Kevadine lisasöötmine

- Sügisel varutud meekärg
- Kandi
- Suhkrusiirup (peale puhastuslendu)

Kevadrevisjon

- Pere tugevus määratakse kindlaks täidetud kärjetänavate arvu järgi Tugev pere - üle 8 hõivatud kärjetänavat

Keskmine pere - 6-8 hõivatud kärjetänavat

Nõrk pere - alla 6 hõivatud kärjetänavat

- Pesa puhtus(hallitus, roojaplekid, niiskus)
- Tühjade, rikutud, hallitanud kargede eemaldamine
- Mesilaspere ümbertõstmine puhastesse tarudesse (temperatuur minimaalselt +18°C)
- Haudmevälja kvaliteedi jälgimine, haudme hulga kindlaks määramine
- Ematuse likvideerimine. Haudme puudumisel anda kontrollkärg

- Küürakhaudme esinemise korral anda munev varuema
- Söödavaru hindamine
- Väga nõrgad pered ühendada tugevama perega

Sipelgad - kevadine probleem (Detia sipelgapulber)

Pesade laiendamine

Üheks tähtsamaks tööks kevadperioodil on pesade laiendamine. Esimene laiendamine on õige läbi viia siis, kui mesilased on ka äärmises kärjetänavas. Esimene laiendamine viiakse võimalusel läbi korralikult ülesehitatud kärgedega. Esimese laiendamise ajal asetatakse ülesehitatud karg viimase haudmeraami ja kattekärje(söödakärje vahele). Kui pere on normaalselt talvitunud võib esimese laiendamise ajal anda kummalegi pesa küljele ühe ülesehitatud kärje. Hiljem, kui pere on juba muutunud tugevamaks, võib anda korraga ka kaks kärke, kummalegi pesa küljele, aga ikka viimase haudmeraami ja kattekärje vahele. Tuleb jälgida mesilaspere pesa bioloogilist terviklikkust ja seda mitte ainult kevadel. Haudmeraamide vahele kargi ei lisata.

Alates hariliku vahtra õitsemise ajal võib pesa laiendada anda ka kärjepõhjaga raamidega. Kui tegemist on suurema mesilaga, siis korpustarude puhul laiendatakse korpuste kaupa. Styroks tarude puhul on võiks laiendada farrar tüüpi(madalamate) korpustega. Kas alla või peale.

Varroalesta monitooring

Lestade koguarvu peres saab teada, lugedes üle taru põhjale pudenenud lestade arvu. Eriti lihtne on seda teha võrkpõhjaga tarude puhul. Taru põhjas oleva võrgu alla tuleb panna õline(n. toiduõli) paksem paber või papp, kuhu lestad alla kukkudes kleepuvad. Monitooring kestab 1 - 2 nädalat ning selle aja jooksul määratakse keskmiselt mesilastelt kukkunud lestade arv ööpäevas.

Tuleb arvestada, et 130 – 50 varroalesta kohta kukub ööpäevas maha 1 varroalest.

1. Kevadine monitooring:

- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on alla 2, pole enne augustikuud tõrjet vaja teha.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on 2 -5 tuleks kasutada „leseraame“, kust kaanetatud lesehaue perioodiliselt välja lõigatakse.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on 5, on vaja teha korralik kevadine tõrje.

2. Suvine monitooring:

- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on alla 1, pole enne sügist tõrjet vaja teha.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on 1 – 15 tuleb teha tõrje augustis ja oblikhappe tilgutamine sügisel.
- Juhul kui allakukkunud lestade arv ööpäevas on üle 15 tuleb teha 2 tõrjet augustis ja oblikhappe tilgutamine sügisel.

Sipelgahappega niisutatud tekstiil asetatakse kilesse, millesse tehakse mõned sisselõiked. Asetatakse kärgede peale. Võrkpõhi(korpustarudel) peab olema

suletud(näiteks kile)! Augustis tümooliribad peale meevõtmist. Oblikahape peale haudmetegevuse lõppu.

Sülemlemise vältimine ja perede laiendamine

Sülemlemist saab takistada:

- sülemlemiskainete tõuomadega
- noorte mesilasemade olemasoluga
- vaba ruumi olemasoluga
- mesilaste ehitamisvajaduse rahuldamisega
- korraliku korjema olemasoluga

Sülemlemise takistamiseks vajalike töödega alustatakse olenevalt ilmastikuoludest mai alguses. Perede õigeaegne laiendamine on sülemlemise ennetamiseks vältimatu. Sealjuures tuleb jälgida et mesilaspere laiendamist ei alustata liiga vara, kuna muutlik ilmastik võib hauet kahjustada. Kui peale teise korpuse lisamist on mõlema korpuse kärjed mesilastega kaetud, tuleks korpused omavahel vahetada. Sellise vahetusega saame eemaldada ülemiseks tõstetud korpusest võimalikult palju haudme all olnud kärgi ning asendada need heledate ülesehitatud kärgedega või kärjepõhjadega. Samal ajal tuleks tarusse, haudmekärgede vahele panna kärj varroalesta tõrjumiseks(nn. „lesekärj“).

Kasutades Langstroth korpuseid, peaks ühe pere kohta olema 5 korpust. Ühe hooaja jooksul võiks lasta üles ehitada vähemalt ühe korpusetäie kärgi, mida saab kasutada pere ületalve pidamiseks. Selle tegevusega hoiame ära nii mõnegi haiguse võimalikku levimist.

Emalahutusvõre kasutamine

Emalahutusvõre kasutamise plussiks on see, et mee võtmine on lihtsam – meekorpustes ema ei ole, ta jääb emalahutusvõre alla. Kui kaks alumist korpust on mesilasi täis, tuleb peale panna kolmas korpust. Kaks alumist korpust jäävad haudmekorpusteks ning nende peale asetatakse emalahutusvõre. Et mesilased võtaksid lisatava korpuse kiiremini omaks võib emalahutusvõre peale tõsta kaanetatud haudmega raame. Ema jääb emalahutusvõre alla. Uude korpusesse tõstetud haudmekärgede asemele asetada kunstkärjed, nõrgema pere puhul ülesehitatud kärjed. Juulikuu alguses võib panna ema alumisse korpusesse. Umbes nädala pärast saab teises korpuses olevaid mesilasi ja hauet kasutada uue pere moodustamiseks.

Mesilasperede paljundamine

Peamised kriteeriumid, mida perede paljundamisel tuleb jälgida:

- Haiguskindlus
- Sülemlemiskainus
- Puhtatõulisus
- Rahulikkus
- Talvekindlus
- Korralik mee-, vaha- ja õietolmutoodang

Paarunud ema alustab munemist 3-5 ööpäeva pärast.

Äsjakoorunud ema 10-15 ööpäeva pärast.

Küps emakupp või sülemikupp 12-17 ööpäeva pärast.

Kunstperes ehitatud ase-emakupp 22-28 ööpäeva pärast.

Mesilasemade märgistamine

Märgistamine lihtsustab ema leidmist ja aitab avastada toimunud sülemlemist või salajast emavahetust.

Mee võtmine

Mett võib võtta mitu korda suve, samuti võib mett võtta üks kord juuli lõpus või augusti alguses. Tuleb jälgida, et väljavõetud kärjed oleks vähemalt 3/4 ulatuses kaanetatud. Mesi tuleks kärkekest võimalikult kiiresti välja vurritada, sest siis on ta soe ja tuleb kergemini kärjekannudest välja.

Mett tuleb hoida suletud nõudes, muidu imab mesi õhuniiskust ning mesi läheb käärima.

Sügis mesilas

Kui mesi saab võetud, algab uue, talvituma mineva põlvkonna kasvatamine. Sellest oleneb juba järgmise aasta meesaak. Kuigi mesilased saavad augustis/septembris lisaööta, peab mesilaspererele jääma talvesöödaks piisavalt naturaalselt mett ja suira. Ühekorpuseline taru vajab umbes 18 ja kahekorpuseline taru umbes 25 kg talvesööta.